

ด้านเจดีย์สามองค์ สังขละบุรี: ที่ตั้ง ประวัติ และการเดินทาง

โดย เอกสยาม ชัยศรี ที่ปรึกษากฎหมาย
บริษัท เอกสยาม แอนด์ पार्टเนอร์ส จำกัด

เนื้อหานี้เป็นข้อมูลกฎหมายทั่วไป ไม่ใช่ความเห็นทางกฎหมายเฉพาะ กรณี การพิจารณาแต่ละเรื่อง ต้องอาศัย
ข้อเท็จจริง และ พยานหลักฐาน ของเรื่อง นั้น ฉบับ ออนไลน์ ที่ ปรับปรุง ล่าสุด อยู่ ที่ <https://sangkhlaburi.com/three-pagodas-pass.html>

สาระสำคัญโดยสรุป

- ที่ตั้ง: ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ติดชายแดนเมียนมา^[2]
- ทางเข้า: แยกขวาจากทางหลวงหมายเลข 323 ก่อนถึงตัวอำเภอ 4 กิโลเมตร ระยะประมาณ 18 กิโลเมตร^[1]
- ชื่อเดิม: หินสามกอง ก่อเป็นเจดีย์สามองค์เมื่อ พ.ศ. 2472 โดยพระศรีสุวรรณศิริ เจ้าเมืองสังขละบุรี^[1]
- ความสำคัญ: ช่องเขาในแนวเขาคะทิงไม้ที่ใช้เดินทัพระหว่างไทยกับพม่า^[2]
- ข้ามแดน: ตรวจสอบสถานะจุดผ่านแดนกับด่านตรวจคนเข้าเมืองสังขละบุรีก่อนเดินทางทุกครั้ง^[4]

ด้านเจดีย์สามองค์อยู่ที่ไหน

ด้านเจดีย์สามองค์อยู่ในตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัดระบุว่า ก่อนถึงตัวอำเภอสังขละบุรี 4 กิโลเมตร มีทางแยกขวาไปด้าน ระยะเวลาประมาณ 18 กิโลเมตร และเป็นถนนลาดยางตลอดสาย^[1]

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นทะเบียนเจดีย์สามองค์เป็นแหล่งศิลปกรรมประเภทอนุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน พิกัดตามทะเบียนคือละติจูด 15.3016 ลองจิจูด 98.3868 รหัสไปรษณีย์ 71240^[2]

ในทางปกครอง พื้นที่นี้คือหมู่ที่ 9 บ้านพระเจดีย์สามองค์ ของตำบลหนองลู ตำบลนี้มีอาณาเขตทิศตะวันตกติดชายแดนเมียนมา^[3] ภาพรวมของตำบลและหน่วยงานท้องถิ่นในอำเภอ อยู่ในหน้าอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ประวัติ: จากหินสามกองสู่เจดีย์สามองค์

ด้านเจดีย์สามองค์เดิมเรียกว่าหินสามกอง เป็นที่สักการะของผู้เดินทางก่อนออกจากเขตแดนไทย จังหวัดกาญจนบุรีและทะเบียนแหล่งศิลปกรรมตรงกันว่า พ.ศ. 2472 พระศรีสุวรรณคีรี เจ้าเมืองสังขละบุรี นำชาวบ้านก่อเป็นเจดีย์ขนาดเล็กสามองค์ที่เห็นในปัจจุบัน^{[1][2]}

ทะเบียนแหล่งศิลปกรรม อธิบายว่า จุดนี้เป็นช่องเขา บอกเขตพรมแดนไทยกับพม่าในแนวเขาตะนาวศรี เชื่อมอำเภอสังขละบุรีกับพื้นที่พะเยาตองซูทางใต้ของรัฐกะเหรี่ยง และระบุว่ากองทัพพม่ายกผ่านช่องเขานี้เข้ามาเป็นครั้งแรกในศึกพระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ พ.ศ. 2091^[2]

หน้าเดียวกันมีอีกข้อความหนึ่งว่ากองเจดีย์สามองค์อาจสร้างขึ้นช่วงปลายสมัยอยุธยา ปีที่ใช้อ้างอิงสำหรับเจดีย์รูปปัจจุบันจึงควรใช้ พ.ศ. 2472 ตามที่ทั้งสองแหล่งระบุตรงกัน ส่วนเรื่องที่ยังไม่มีหลักฐานชัดเจนเขียนเป็นความเชื่อหรือข้อสันนิษฐาน

ช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ทางรถไฟที่กองทัพญี่ปุ่นสร้างก็ผ่านช่องเขา^[5] ลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่สงครามสมัยอยุธยาจนถึงทางรถไฟสายมรณะ พร้อมแผนผังเส้นทาง อยู่ในหมวดประวัติศาสตร์บนหน้าแรก

สิ่งที่พบบริเวณด่าน

บริเวณด่านเจดีย์สามองค์มีองค์เจดีย์สามองค์ ร้านค้าสินค้าจากเมียนมา และชุมชนบ้านพระเจดีย์สามองค์ ข้อมูลของจังหวัดระบุว่าบริเวณด่านมีร้านขายสินค้าจากประเทศพม่า^[4]

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองลูระบุว่าโรงงานขนาดเล็กของตำบล เช่น โรงงานเย็บรองเท้า เย็บผ้า และประกอบไฟแช็ก ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 9 บ้านพระเจดีย์สามองค์^[3] พื้นที่นี้จึงเป็นทั้งจุดท่องเที่ยวและชุมชนที่ผู้คนอาศัยและทำงานจริง

ผู้มาเยือนควรแต่งกายสุภาพเมื่อเข้าใกล้องค์เจดีย์ ซึ่งยังเป็นที่สักการะของคนในพื้นที่ และควรขออนุญาตก่อนถ่ายภาพบุคคล

ข้ามไปฝั่งเมียนมาได้หรือไม่

การข้ามไปฝั่งเมียนมาที่ด่านเจดีย์สามองค์ขึ้นกับสถานะการเปิดจุดผ่านแดนในวันที่เดินทาง ข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัดเขียนว่านักท่องเที่ยวข้ามไปชมตลาดพญาดองซูได้ แต่หน้านั้นไม่ระบุวันที่ปรับปรุง ผู้เดินทางจึงควรสอบถามด้านตรวจคนเข้าเมืองสังขละบุรีก่อน^[4]

หน้าเดียวกันระบุค่าผ่านด่านและเวลาเปิดปิดไว้ แต่ตัวเลขเหล่านี้เปลี่ยนได้และไม่มีวันที่กำกับ บทความนี้จึงไม่ยกตัวเลขมา เบอร์ติดต่อที่จังหวัดให้ไว้คือ 0 3459 0105 และ 0 3459 5335^[4]

ทะเบียนแหล่งศิลปกรรมบันทึกว่าบางส่วนของพรมแดนไทยกับพม่ายังมีกรณีพิพาทมาจนถึงปัจจุบัน^[5] ผู้เดินทางควรอยู่ในบริเวณที่เปิดให้เข้าชม และทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ประจำด่าน

การเดินทางจากตัวอำเภอและกรุงเทพฯ

เส้นทางไปด่านเจดีย์สามองค์ใช้ทางหลวงหมายเลข 323 สายเดียวกับที่เข้าตัวอำเภอสังขละบุรี เมื่อถึงทางแยกขวาก่อนตัวอำเภอ 4 กิโลเมตร ให้แยกไปด่านอีกประมาณ 18 กิโลเมตร^[1]

ผู้ที่พักในตัวอำเภอจึงย้อนออกมาทางทางหลวง 323 ราว 4 กิโลเมตรก่อนเลี้ยวเข้าเส้นทางไปด่าน ระยะจากตัวเมืองกาญจนบุรีถึงสังขละบุรีและข้อมูลฤดูฝนอยู่ในหน้าที่ตั้งและเส้นทางเข้าอำเภอ

ข้อมูลโดยสารบนหน้าของจังหวัดไม่ระบุวันที่ปรับปรุง ควรตรวจเวลาเดินทางกับผู้ให้บริการก่อนออกเดินทาง ผู้ที่ต้องการจัดวันเที่ยวร่วมกับล่องแพน้ำร้อนหรือทางรถไฟสายมรณะ ดูแนวทางได้ในคู่มือเลือกเส้นทางเที่ยวสังขละบุรี

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับด้านเจดีย์สามองค์

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับ ด้านเจดีย์สามองค์ เป็นเรื่องที่ตั้ง ปีที่สร้างเจดีย์ ความสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ และการข้ามแดน คำตอบด้านล่างสรุปจากแหล่งเดียวกับเนื้อหาข้างต้น

ด้านเจดีย์สามองค์อยู่ที่ไหน

ด้านเจดีย์สามองค์อยู่ที่ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นหมู่ที่ 9 บ้านพระเจดีย์สามองค์ ทางเข้าคือทางแยกขวาจากทางหลวงหมายเลข 323 ก่อนถึงตัวอำเภอ 4 กิโลเมตร แล้วไปอีกประมาณ 18 กิโลเมตร

เจดีย์สามองค์สร้างเมื่อไร

จังหวัดกาญจนบุรีและทะเบียนแหล่งศิลปกรรมระบุว่า พ.ศ. 2472 พระศรีสุวรรณคีรี เจ้าเมืองสังขละบุรี นำชาวบ้านก่อเจดีย์ขนาดเล็กสามองค์แทนหินสามกองเดิม

ทำไมด้านเจดีย์สามองค์จึงสำคัญในประวัติศาสตร์

ด้านเจดีย์สามองค์เป็นช่องเขาในแนวเขาตะนาวศรีที่ใช้เดินทัพระหว่างไทยกับพม่า ทะเบียนแหล่งศิลปกรรมระบุว่ากองทัพพม่าเคยผ่านช่องเขานี้เป็นครั้งแรกในศักราชเจ้าตะเบ็งชเวตี้ พ.ศ. 2091 และทางรถไฟสายมรณะช่วงสงครามโลกครั้งที่สองก็ผ่านช่องเขานี้

ข้ามไปตลาดพญาดองชูฝั่งเมียนมาได้หรือไม่

ขึ้นกับสถานะจุดผ่านแดนในวันที่เดินทาง ข้อมูลของจังหวัดระบุว่านักท่องเที่ยวข้ามไปชมตลาดพญาดองชูได้ แต่ไม่ระบุวันที่ปรับปรุง ควรสอบถามด้านตรวจคนเข้าเมืองสังขละบุรีก่อนเดินทาง

เชิงอรรถและแหล่งข้อมูล

1. จังหวัดกาญจนบุรี, ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอสังขละบุรี หัวข้อด่านเจดีย์สามองค์ ข้อความว่า "ก่อนถึงตัวอำเภอสังขละบุรี 4 กิโลเมตร จะมีทางแยกด้านขวาไปด่านเจดีย์สามองค์ เป็นระยะทางประมาณ 18 กิโลเมตร เส้นทางลาดยางตลอดสาย" และ "ต่อมาในปี พ.ศ. 2472 พระศรีสุวรรณคีรี เจ้าเมืองสังขละบุรีได้เป็นผู้นำชาวบ้านก่อสร้างเจดีย์ขนาดเล็กสามองค์ดังที่เห็นในปัจจุบัน" (เปิดอ่าน 27 ก.ย. 2569) https://www.kanchanaburi.go.th/au/travel/ampur_sangkhlaburi.php
2. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ทะเบียนแหล่งศิลปกรรมอันควรอนุรักษ์ เจดีย์สามองค์ ข้อความว่า "ในปี พ.ศ. 2472 พระศรีสุวรรณคีรี เจ้าเมืองสังขละบุรี นำชาวบ้านมาช่วยก่อให้เป็นเจดีย์แทน" และ "ในศึกสงครามพระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ เมื่อปี พ.ศ. 2091" พิกัด "ละติจูด 15.3015829812 , ลองจิจูด 98.3867700445" (เปิดอ่าน 27 ก.ย. 2569) <https://culturalenvi.onep.go.th/site/detail/2618>
3. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองลู, ประวัติความเป็นมา ข้อความว่า "ส่วนใหญ่โรงงานตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 9 บ้านพระเจดีย์สามองค์" และอาณาเขต "ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ชายแดนประเทศพม่า" (เปิดอ่าน 27 ก.ย. 2569) <https://www.hnongloo.go.th/history-rev2>
4. จังหวัดกาญจนบุรี, หน้าเดียวกับเชิงอรรถ 1 ข้อความว่า "บริเวณด่านเจดีย์สามองค์ มีร้านขายสินค้าจากประเทศพม่า นักท่องเที่ยวสามารถข้ามชายแดนเข้าไปชมตลาดพญาดองชู" และ "สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ด้านตรวจคนเข้าเมืองสังขละบุรี โทร. 0 3459 0105, 0 3459 5335" (ตาม ต้นฉบับ หน้าไม่ระบุวันที่ปรับปรุง เปิดอ่าน 27 ก.ย. 2569) https://www.kanchanaburi.go.th/au/travel/ampur_sangkhlaburi.php
5. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, หน้าเดียวกับเชิงอรรถ 2 ข้อความว่า "บางส่วนของพรมแดนไทย-พม่ายังมีกรณีพิพาทมาจนถึงปัจจุบัน" และ "ญี่ปุ่นได้สร้างทางรถไฟสายมรณะผ่านช่องเขาแห่งนี้" <https://culturalenvi.onep.go.th/site/detail/2618>

